

XIII Lietuvos banko 2001 m. finansinė ataskaita

Auditoriaus išvada

Lietuvos Respublikos Seimui

1. Mes atlikome čia pridėdamų Lietuvos banko (toliau – Bankas) 2001 m. gruodžio 31 d. balanso ir su juo susijusių tą dieną pasibaigusių metų pelno (nuostolio) bei kapitalo, rezervų ir perkainojimo sąskaitų kaitos ataskaitų auditą. Už šios finansinės atskaitomybės parengimą yra atsakinga Banko vadovybė. Mūsų pareiga – remiantis atliktu auditu, pareikšti savo nuomonę apie šią finansinę atskaitomybę.

2. Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus, patvirtintus Tarptautinės apskaitininkų federacijos. Šie standartai reikalauja suplanuoti ir atlikti auditą taip, kad galėtume pagrįstai įsitikinti, ar finansinėje atskaitomybėje nėra reikšmingų klaidų. Audito metu testų pagalba tikrinami duomenys, patvirtinantys finansinėje atskaitomybėje pateiktas sumas ir jų atskleidimą. Audito metu taip pat įvertinami naudojami apskaitos principai, vadovybės atlikti reikšmingi skaičiavimai ir bendras finansinės atskaitomybės pateikimas. Manome, kad, remdamiesi atliktu auditu, galime pagrįstai pareikšti savo nuomonę.

3. Mūsų nuomone, finansinė atskaitomybė pateikia tikrą ir teisingą Banko 2001 m. gruodžio 31 d. finansinės padėties bei tuomet pasibaigusių metų veiklos rezultatų vaizdą pagal Lietuvos banke nustatytus apskaitos principus. Mūsų nuomone, Lietuvos banke nustatyti apskaitos principai visais reikšmingais atžvilgiais atitinka Lietuvos banko įstatymą.

4. Nesąlygodami savo nuomonės, atkreipiame dėmesį į finansinės atskaitomybės paaiškinamojo rašto dalį „Finansinės ataskaitos sudarymo pagrindai ir pateikimas“, kurioje pateikiama informacija apie tai, kaip Bankas tobulina savo apskaitos politikos nuostatus iki įstojimo į Europos centrinių bankų sistemą.

UAB „PricewaterhouseCoopers“

Vilnius, Lietuvos Respublika

2002 m. kovo 29 d.

Irena Petruškevičienė

Auditoriaus pažymėjimo Nr. 000208

Lietuvos banko pelno (nuostolio) ataskaita

Mln. Lt

	Pastabos	2001 m.	2000 m.
Palūkanų pajamos	1	272,35	309,78
Iš veiklos užsienyje		271,94	309,13
Iš veiklos šalyje		0,41	0,65
Išlaidos palūkanoms	2	(65,17)	(72,73)
Veiklai užsienyje		(20,46)	(28,99)
Veiklai šalyje		(44,71)	(43,74)
Grynosios palūkanų pajamos		207,18	237,05
Iš veiklos užsienyje		251,48	280,14
Iš veiklos šalyje		(44,30)	(43,09)
Akcijų dividendai	11	0,87	0,90
Pelnas (nuostolis) iš vertybinių popierių ir užsienio valiutos realizavimo	3	35,27	x
Nerealizuotas vertybinių popierių ir užsienio valiutos perkainojimo nuostolis	3	(34,59)	(29,26)
Kitos pajamos	4	14,51	9,91
Operacinės, administracinės ir turto naudojimo išlaidos		(89,32)	(91,18)
Darbo užmokesčio išlaidos	5	(30,27)	(29,87)
Valstybinio socialinio draudimo įmokos		(9,34)	(9,33)
Veiklos užsienyje operacinės išlaidos		(0,60)	(0,53)
Banknotų ir monetų gamybos ir jų apyvartos išlaidos		(18,65)	(15,58)
Administracinės ir turto naudojimo išlaidos	6	(26,95)	(29,69)
Mokesčiai	7	(3,51)	(6,18)
Specialiųjų atidėjimų pajamos (išlaidos)	8	6,49	(1,22)
Pelnas		140,41	126,20

Aiškinamasis raštas yra neatskiriama šios finansinės ataskaitos dalis.

Lietuvos banko balansas

Mln. Lt

	Pastabos	2001 12 31	2000 12 31
TURTAS			
Turtas užsienyje		6 632,81	5 392,55
Auksas	9	205,88	188,40
Investicijos ir indėliai užsienio valiuta	10	6 426,93	5 204,15
Akcijos	11	13,24	13,24
Turtas šalyje		238,59	252,26
Grynieji pinigai		–	0,16
Sąskaitos bankuose rezidentuose		0,05	0,04
Paskolos	12	20,79	26,40
Ilgalaikis banko turtas	13	160,54	165,57
Kitas turtas	14	57,21	60,09
Iš viso		6 884,64	5 658,05
ĮSIPAREIGOJIMAI			
Banknotai ir monetos apyvartoje	15	3 266,71	2 907,87
Įsipareigojimai užsieniui		462,70	313,41
Tarptautinio valiutos fondo (TVF) sąskaitos ir paskolos	16	255,28	312,68
Nerezidentų sąskaitos		1,13	0,73
Įsipareigojimai pagal atpirkimo sandorius		206,29	–
Vidaus įsipareigojimai		2 510,61	1 845,52
Įsipareigojimai finansų institucijoms	17	1 001,55	1 037,17
Įsipareigojimai valstybės valdymo institucijoms	18	1 501,39	789,99
Kiti vidaus įsipareigojimai	19	7,67	18,36
Gautos subsidijos	20	28,46	29,42
Perkainojimo sąskaitos	21	40,86	x
Kapitalas ir rezervai		575,30	561,83
Kapitalas (įstatinis ir atsargos)		424,14	222,67
Rezervai		10,75	212,96
Pelnas		140,41	126,20
Iš viso		6 884,64	5 658,05

Aiškinamasis raštas yra neatskiriama šios finansinės ataskaitos dalis.

Lietuvos banko kapitalo, rezervų ir perkainojimo sąskaitų kaita¹

Mln. Lt

	Išstatinis kapitalas	Atsargos kapitalas	Bendrosios paskirties rezervas	Rezervai ²	Perkainojimo rezervai	Perkainojimo sąskaitos	Pelnas	Iš viso
Balansas								
1999 12 31	50,00	135,71	173,82	x	6,87	x	73,93	440,33
1999 m. pelnas, skirtas kapitalui padidinti	–	36,96	–	x	–	x	(36,96)	–
1999 m. pelnas, pervestas į biudžetą	–	–	–	x	–	x	(36,97)	(36,97)
Investicijų vertės pasikeitimas	–	–	–	x	32,27	x	–	32,27
2000 m. pelnas	–	–	–	x	–	x	126,20	126,20
Balansas								
2000 12 31	50,00	172,67	173,82	x	39,14	x	126,20	561,83
2000 m. pelnas, skirtas kapitalui padidinti	12,62	15,03	–	–	–	–	(27,65)	–
2000 m. pelnas, pervestas į biudžetą	–	–	–	–	–	–	(98,55)	(98,55)
Investicijų vertės pasikeitimas	–	–	–	–	5,73	–	–	5,73
Valiutų kursų pasikeitimas	–	–	–	–	6,74	–	–	6,74
Rezervų perkėlimas	–	173,82	(173,82)	10,75	(51,61)	40,86	–	–
2001 m. pelnas	–	–	–	–	–	–	140,41	140,41
Balansas								
2001 12 31	62,62	361,52	x	10,75	x	40,86	140,41	616,16

Aiškinamasis raštas yra neatskiriama šios finansinės ataskaitos dalis.

Lietuvos banko 2001 m. finansinė ataskaita patvirtinta Lietuvos banko valdybos 2002 m. kovo 28 d. nutarimu Nr. 44.

Valdybos pirmininkas

Reinoldijus Šarkinas

¹ Detalesnė informacija pateikta 21 pastaboje.

² Sudaryti 2001 m.

Lietuvos banko finansinės ataskaitos aiškinamasis raštas

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sudaryti Lietuvos bankui palankias sąlygas dalyvauti Europos centrinių bankų sistemoje (ECBS), 2001 m. kovo 13 d. įstatymu Nr. IX-205 pakeitė Lietuvos banko įstatymą. Šiame įstatyme nustatytas pagrindinis Lietuvos banko tikslas – siekti kainų stabilumo.

Lietuvos bankas, įgyvendindamas Lietuvos banko 2001–2003 m. veiklos gairėse nustatytus tikslus ir uždavinius, 2001 m. toliau siekė Lietuvos pinigų stabilumo, kredito ir atsiskaitymų sistemų patvarumo ir vientisumo, stiprino šių sistemų stabilų ir patikimą funkcionavimą.

Lietuvos bankas, kaip tarpbankinės lėšų pervedimo sistemos valdytojas, užtikrino stabilų ir nenutrūkstamą šios sistemos funkcionavimą.

Pinigų politikos srityje Lietuvos bankas taikė komerciniams bankams privalomųjų atsargų reikalavimus, be apribojimų sudarinėjo lito ir bazinės valiutos pirkimo ir pardavimo sandorius su komerciniais bankais, kartu garantuodamas banko išleistų į apyvartą litų padengimą užsienio valiutos ir aukso atsargomis.

Lietuvos banko užsienio atsargos buvo investuojamos vykdant nustatytus struktūros ir jų investavimo strategijos reikalavimus, garantuojant investicijų saugumą, likvidumą bei pelningumą. Šios atsargos buvo investuojamos į užsienio šalių centrinių vyriausybių ir tarptautinių finansų institucijų vertybinius popierius, indėlius kitų šalių centriniuose bankuose, užsienio komerciniuose bankuose bei tarptautinėse finansų institucijose.

Lietuvos bankas leido į apyvartą Lietuvos Respublikos pinigus, iš jų ir auksines bei sidabrines progines monetas, atliko valstybės išdo agento funkcijas, vykdė operacijas, susijusias su Vyriausybės vertybinių popierių emisija ir jų išpirkimo organizavimu, tvarkė valstybės išdo bei valstybės valdymo institucijų sąskaitas, aptarnavo Vyriausybės vykdomus projektus su užsienio valstybinėmis ir tarptautinėmis finansų institucijomis.

Siekdamas sudaryti palankias sąlygas veiksmingai bei patikimai kredito įstaigų ir visos bankų sistemos veiklai, o kartu ir šalies ekonomikos plėtrai, Lietuvos bankas prižiūrėjo kredito įstaigų veiklą, atliko makroekonominis tyrimus, rengė makroekonominių ir pinigų rodiklių prognozes, sudarė šalies mokėjimų balansą, rinko, apdorojo ir skelbė statistinę informaciją, stebėjo ir vertino vykstančius procesus, pokyčius ir tendencijas finansų sistemoje, kūrė informacines sistemas ir užtikrino jų sklandų funkcionavimą.

Lietuvos bankas, siekdamas sudaryti tinkamas sąlygas pagrindinėms funkcijoms vykdyti ir tam reikalingai infrastruktūrai plėtoti, kūrė, modernizavo bei palaikė materialinę bazę.

Lietuvos banko struktūra 2001 m., palyginti su 2000 m., nepasikeitė – ją sudarė 9 departamentai ir 8 kiti savarankiški struktūriniai padaliniai. 2001 m. pabaigoje Lietuvos banko valdybą sudarė pirmininkas, 2 jo pavaduotojai ir 7 nariai (2000 m. pabaigoje – pirmininkas, 3 jo pavaduotojai ir 8 nariai). 2001 m. pabaigoje Lietuvos banke dirbo 876 tarnautojai (2000 m. – 891).

Veiklos teisinis pagrindas ir pagrindinės operacijos

Finansinės ataskaitos sudarymo pagrindai ir pateikimas

Lietuvos banko finansinė apskaita tvarkoma ir finansinė ataskaita parengta vadovaujantis Lietuvos banko įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos banko teisės aktais, reglamentuojančiais apskaitos politiką.

Naujoje Lietuvos banko įstatymo redakcijoje nustatyta, kad Lietuvos bankas finansinę apskaitą tvarko ir metinę finansinę ataskaitą rengia vadovaudamasis tarptautiniais apskaitos standartais (TAS) ir Europos centrinio banko (ECB) rekomendacijomis.

Lietuvos banko valdyba iki įstojimo į ECBS tobulina Lietuvos banko apskaitos politikos nuostatas ECB Valdančiosios tarybos 1999 m. gruodžio 15 d. sprendimu (su 2000 m. gruodžio 14 d. pakeitimais) ECBS dalyvaujantiems centriniams bankams nustatytų rekomendacijų ir TAS linkme.

Lietuvos banko balanse atskirai parodytas turtas užsienyje ir šalyje, išskirti įsipareigojimai užsieniui bei vidaus įsipareigojimai.

Atsižvelgdama į Lietuvos banko, kaip šalies centrinio banko, veiklos tikslus ir funkcijas, Lietuvos banko valdyba yra tos nuomonės, kad pinigų srautų ataskaitos pateikimas nesuteiktų jos skaitytojams papildomos ar vertingos informacijos apie Lietuvos banko finansinę būklę.

2001 m. pelno (nuostolio) ataskaita, balansas bei kapitalo, rezervų ir perkainojimo sąskaitų kaitos ataskaita sudaryta vadovaujantis toliau pateiktomis apskaitos politikos nuostatomis.

Apskaitos politika

Bendrieji principai

Bankas, tvarkydamas finansinę apskaitą ir sudarydamas finansines ataskaitas, vadovaujasi šiais principais: turinio svarbos, atsargumo, reikšmingumo, veiklos tęstinumo, kaupimo, nuoseklumo ir palyginamumo.

Finansinė ataskaita parengta įsigijimo vertės apskaitos pagrindu, išskyrus užsienio atsargų sudėtyje esantį finansinį turtą bei įsipareigojimus užsienio valiuta (toliau – finansiniai straipsniai). Finansiniai straipsniai perkainojami rinkos kainomis ir pagal oficialų lito kursą bazinės valiutos atžvilgiu arba Lietuvos banko skelbiamus lito ir užsienio valiutų santykius (toliau – oficialus kursas). Šių finansinių straipsnių nerealizuotas perkainojimo rezultatas (prieaugis ir nuostolis) apskaitoje pripažįstamas atskirai pagal kiekvieną užsienio valiutą ir vertybinių popierių emisiją (pagal ISIN).

Nerealizuotas perkainojimo rezultatas, susidaręs dėl finansinių straipsnių užsienio valiuta perkainojimo pagal oficialų kursą, negali būti kompensuojamas nerealizuotu perkainojimo rezultatu, susidariusiu dėl vertybinių popierių ar kito finansinio turto ir įsipareigojimų perkainojimo pagal rinkos kainą.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai į balanso sąskaitas įrašomi atsiskaitymų pagal sandorius dieną.

Pajamų ir išlaidų pripažinimas

Su finansiniu turtu ir įsipareigojimais susijusios palūkanų pajamos bei išlaidos kaupiamos kiekvieną dieną ir įrašomos į pajamų arba išlaidų sąskaitas kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną, neatsižvelgiant į tai, kada jos gaunamos arba mokamos. Kitos pajamos ir išlaidos į apskaitą įtraukiamos finansinių metų paskutinę darbo dieną.

Realizuotos pajamos ir išlaidos įrašomos į pajamų bei išlaidų sąskaitas atsiskaitymų pagal sandorius dieną.

Pajamos ir išlaidos iš vertybinių popierių realizavimo skaičiuojamos taikant FIFO metodą.

Operacijų užsienio valiuta realizuotos pajamos bei išlaidos skaičiuojamos taikant užsienio valiutos grynosios pozicijos dienos vidurkinio kurso metodą (*the daily net average rate method*), kai per dieną įvykusios operacijos atitinkama užsienio valiuta sumažina šios valiutos grynąją poziciją (turto grynosios pozicijos atveju) arba ją padidina (įsipareigojimų grynosios pozicijos atveju).

Nerealizuotas perkainojimo nuostolis, susidaręs finansinių metų pabaigoje dėl aukso, konkrečios vertybinių popierių emisijos (pagal ISIN) rinkos kainos ar konkrečios užsienio valiutos kurso pokyčio, pripažįstamas išlaidomis ir negali būti kompensuojamas paskesniais metais susidariusiu nerealizuotu perkainojimo prieaugiu.

Mokesčiai

Lietuvos bankas nemoka jokių mokesčių ir rinkliavų į valstybės biudžetą, išskyrus Lietuvos banko įstatyme numatytą įmoką.

Sumokėtas pridėtinės vertės mokestis už gautas paslaugas ir įsigytą turtą įskaitomas į įsigyto turto bei paslaugų vertę.

Auksas

Perkainojimo prieaugis ir nuostolis, susijęs su aukso, esančio užsienio atsargose, perkainojimu, įtraukiamas į aukso perkainojimo sąskaitą, atskirai neišskiriant rinkos kainos bei užsienio valiutos kurso įtakos.

Auksas perkainojamas kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną jo rinkos kaina, užfiksuota Londono lydinių biržoje. Aukso perkainojimo prieaugis arba nuostolis apskaičiuojamas remiantis 1 Trojos uncijos aukso vidutine rinkos kaina JAV doleriais, kuri perskaičiuojama į litus aukso perkainojimo dienos JAV dolerio kursu.

Sandoriai, susiję su aukso apskaitimo operacijomis, į apskaitą įtraukiami tokia pačia tvarka kaip ir atpirkimo sandoriai.

Operacijos užsienio valiuta

Operacijos užsienio valiuta perskaičiuojamos litais pagal jų įtraukimo į apskaitą dienos oficialų kursą.

Finansiniai straipsniai užsienio valiuta perkainojami kiekvieną darbo dieną tos dienos oficialiu kursu, kiekvienos užsienio valiutos (įskaitant specialiujų skolinimosi teisių – SST) perkainojimo prieaugį arba nuostolį įrašant į atitinkamos valiutos perkainojimo sąskaitą.

Užsienio valiutos grynosios pozicijos vidurkinis kursas perskaičiuojamas kasdien, jei per dieną įvykusios operacijos atitinkama užsienio valiuta padidina šios valiutos grynosios pozicijos apimtį (turto grynosios pozicijos atveju) arba ją sumažina (įsipareigojimų grynosios pozicijos atveju).

Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus nerealizuotą atskiros užsienio valiutos perkainojimo nuostolį, šios užsienio valiutos grynosios pozicijos vidurkinis kursas tikslinamas pagal finansinių metų paskutinės darbo dienos oficialų kursą.

Pajamos ir išlaidos užsienio valiuta perskaičiuojamos litais pagal jų įtraukimo į apskaitą dienos oficialų kursą.

Lito ir pagrindinių užsienio valiutų oficialūs kursai

Lt (LTL) už vnt.

Valiutos pavadinimas	Kodas	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
JAV doleris	USD	4,0000	4,0000
Euras	EUR	3,5272	3,7212
100 Japonijos jenu	JPY	3,0412	3,4930
Specialiosios skolinimosi teisės	XDR	5,0179	5,2188
Didžiosios Britanijos svaras sterlingų	GBP	5,7944	5,9804

Vertybinių popierių

Vertybinių popierių į apskaitą įtraukiami įsigijimo verte. Užsienio atsargų sudėtyje esantys vertybiniai popieriai pagal jų rinkos kainą perkainojami kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną. Nerealizuotas vertybinių popierių be atkarpos perkainojimo prieaugis ir perkainojimo nuostolis įrašomas į pajamų bei išlaidų sąskaitas. Nerealizuotas vertybinių popierių su atkarpa perkainojimo rezultatas įrašomas į perkainojimo sąskaitas, o finansinių metų pabaigoje susidaręs nerealizuotas perkainojimo nuostolis įrašomas į išlaidų sąskaitas.

Kiekvienos vertybinių popierių emisijos (pagal ISIN) perkainojimo prieaugis ir nuostolis apskaitoje registruojamas atskirai.

Finansinių metų pabaigoje išlaidomis pripažinus nerealizuotą konkrečios vertybinių popierių emisijos (pagal ISIN) perkainojimo nuostolį, šios vertybinių popierių emisijos įsigijimo vertė tikslinama išlaidomis pripažinto perkainojimo nuostolio suma.

Ilgalaikės investicijos į nuosavybės priemones apskaitoje parodomos įsigijimo verte.

Už paskolas perimtų nacionaline valiuta nominuotų beprocentių skolos vertybinių popierių apskaita tvarkoma diskontuotos vertės būdu.

Atpirkimo sandoriai

Atpirkimo sandoris į apskaitą įtraukiamas kaip gautas indėlis, kurio grąžinimas užtikrintas įkeistu finansiniu turtu, šio įkeisto turto pardavimo verte. Pagal atpirkimo sandorius įkeistas turtas sandorio laikotarpiu parodomas Lietuvos banko balanse, sandoryje numatytų šio turto pardavimo ir atpirkimo verčių skirtumą tolygiai pripažįstant išlaidomis per visą sandorio galiojimo laiką.

Atvirkštinio atpirkimo sandoris į apskaitą įtraukiamas kaip suteikta paskola paskolos verte. Gautas pagal šį sandorį finansinis turtas Lietuvos banko balanse neparodomas ir neperkainojamas, o sandoryje numatytas šio turto pardavimo ir atpirkimo verčių skirtumas tolygiai pripažįstamas pajamomis per visą sandorio galiojimo laiką.

Paskolos

Paskolos įrašomos į apskaitą nominaliąja verte, o jų likučiai balanse parodomi grynąja verte, t. y. atėmus specialiuosius atidėjimus galimiems nuostoliams.

Paskolos grupuojamos ir specialieji atidėjimai sudaromi kiekvieną ketvirtį. Specialieji atidėjimai pripažįstami išlaidomis. Pasikeitus specialiųjų atidėjimų poreikiui, šios išlaidos koreguojamos. Į pelno (nuostolio) ataskaitą įtraukiamos specialiųjų atidėjimų išlaidos (pajamos), parodančios paskolų būklės pokyčius per visus ataskaitinius metus.

Paskola, kurios grynoji vertė lygi nuliui ir kurios būklė ilgiau kaip metus negerėja, nurašoma iš balanso kartu su sukauptomis palūkanomis ir kitomis gautinomis sumomis.

Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriami šio turto objektai, kurių įsigijimo vertė yra 500 litų ir didesnė bei kurie tarnauja ilgiau kaip vienerius metus. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas į apskaitą įtraukiamas įsigijimo verte, balanse parodomas atėmus sukauptą nusidėvėjimą. Nusidėvėjimas skaičiuojamas visą numatytą turto naudojimo laikotarpį, taikant tiesiogiai proporcingą ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodą.

Iki 1994 m. įsigyto ilgalaikio turto balansinė vertė indeksuota vadovaujantis Vyriausybės nutarimais.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normos

Turtas	Metinė nusidėvėjimo norma, %
Pastatai ir statiniai	1–10
Skaičiavimo technika ir kompiuterių techninė įranga	10–50
Programinė įranga	25–100
Transporto priemonės	20
Baldai, kabinetų įranga ir kitas inventoriūs	3–50

Banknotai ir monetos apyvartoje

Banknotai ir monetos apyvartoje parodomi balanso įsipareigojimų dalyje nominaliaja verte. Banknotų spausdinimo, monetų kaldinimo ir kitos su pinigų išleidimu į apyvartą susijusios išlaidos įrašomos į išlaidų sąskaitas, nesiejant šių išlaidų su pinigų išleidimu į apyvartą.

Įvykiai po balanso

Turtas, įsipareigojimai ir kapitalas koreguojami dėl įvykių, atsiradusių laikotarpiu tarp balanso sudarymo dienos ir finansinės ataskaitos patvirtinimo Lietuvos banko valdyboje datos, jeigu dėl šių įvykių turtas, įsipareigojimai arba kapitalas pasikeistų reikšminga suma pagal balanso sudarymo dienos būklę.

Turto, įsipareigojimų ir kapitalo būklė balanso sudarymo dieną netikslinama dėl įvykių, jeigu jie nulemtų turto, įsipareigojimų ir kapitalo būklės pasikeitimą vėliau negu balanso sudarymo diena. Tokie įvykiai, jei jie yra reikšmingi, pateikiami finansinės ataskaitos aiškinamajame rašte.

Nerealizuotas aukso, užsienio valiutos bei vertybinių popierių perkainojimo prieaugis ir nuostolis finansiniais metais įrašomi į perkainojimo sąskaitas, atskirai atidarytas auksui, kiekvienai užsienio valiutai bei vertybinių popierių su atkarpa emisijai (pagal ISIN). Ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais balanso straipsnių perkainojimo prieaugis ir nuostolis buvo atitinkamai įrašomi į vertybinių popierių perkainojimo rezervo sąskaitą arba užsienio valiutos perkainojimo rezervo sąskaitą.

Esminiai Lietuvos banko apskaitos politikos pokyčiai 2001 m.

Nerealizuotas vertybinių popierių ir užsienio valiutos perkainojimo nuostolis pripažįstamas išlaidomis finansinių metų pabaigoje atskirai pagal kiekvieną vertybinių popierių emisiją (pagal ISIN) ar užsienio valiutą. Į 2000 m. pelno (nuostolio) ataskaitą buvo įrašytas bendras neigiamas perkainojimo rezultatas, susidaręs pagal visas užsienio valiutas.

Pajamos ir išlaidos iš vertybinių popierių bei užsienio valiutos realizavimo skaičiuojamos bei įrašomos į pajamų ir išlaidų sąskaitas. Iki 2001 m. pajamos ir išlaidos iš vertybinių popierių bei užsienio valiutos realizavimo buvo įrašomos į perkainojimo rezervų sąskaitas. 2001 m. susidariusių realizuotų pajamų ir išlaidų apimtis pagal finansinių straipsnių rūšis parodyta 3 pastaboje.

Užsienio atsargų sudėtyje esantis auksas perkainojamas rinkos kaina. Iki 2001 m. auksas buvo perkainojamas rinkos kaina, jeigu ji būdavo mažesnė už kainą, buvusią paskutinio perkainojimo metu.

26 pastaboje parodyta 2001 m. Lietuvos banko apskaitos politikos pasikeitimo įtaka kai kuriems pelno (nuostolio) ataskaitos bei balanso straipsniams.

Rizika ir jos valdymas

Vykdydamas finansinę veiklą, Lietuvos bankas prisiima tam tikrą finansinę riziką (palūkanų normų, užsienio valiutos, kredito, likvidumo ir operacinę). Lietuvos banko politika rizikos valdymo srityje – įvertinti banko veiklai būdingą riziką, kurios negalima išvengti, ir tą, kurią galima sumažinti. Sukurta tokia Lietuvos banko organizacinė struktūra, kad būtų įgyvendinami įstatymo numatyti Lietuvos banko tikslai, sukurta tinkama kontrolės aplinka, vertinama vidaus kontrolės sistema, nustatoma galima Lietuvos banko turto ir prestižo praradimo rizika.

Svarbiausias rizikos subjektas yra Lietuvos banko užsienio atsargos, kurios 2001 m. gruodžio 31 d. sudarė 96,34 procento viso Lietuvos banko turto.

Valdant užsienio atsargas, susiduriama su kredito, likvidumo, rinkos (valiutos kursų ir palūkanų normų), atsiskaitymų bei operacine rizika. Šioms rizikoms valdyti taikoma plati riziką ribojančių normatyvų sistema. Užsienio atsargų rizikos valdymo kontrolės funkciją atlieka Analizės ir rizikos kontrolės skyrius (vidurinioji grandis), kuris nedalyvauja priimant investavimo sprendimus.

Užsienio atsargų kredito rizika valdoma nustatant emitentų ir sandorio šalių investicijų finansinio patikimumo (reitingų) reikalavimus, individualius limitus, investicijų į vienas ar kitas finansines priemones dydžio apribojimus. Likvidumo rizika valdoma nustatant reikalavimus investicijų likvidumui ir pinigų srautams. Valiutos kurso rizika ribojama vadovaujantis šiais principais: didžioji dalis su įsipareigojimais užsienio valiuta nesusijusių užsienio atsargų laikoma bazine valiuta; o atsargos, tenkančios įsipareigojimams, – tų įsipareigojimų valiutomis. Palūkanų normų rizika valdoma taikant portfelių modifikuotos finansinės trukmės (MFT) apribojimus. Investicinių portfelių leistini MFT nukrypimai nustatomi taikant vertės pokyčio rizikos (*value-at-risk* – VAR) metodiką. Pažymėtina, nors Lietuvos bankas ir netaiko VAR metodikos, kaip pagrindinio rizikos valdymo būdo, tačiau yra skaičiuojamas visų užsienio atsargų VAR rodiklis, be to, ši informacija gali būti naudojama priimant valdymo sprendimus.

Portfelių valdymo rezultatyvumui įvertinti ir rizikai kontroliuoti taikoma kontrolinių indeksų (menamų portfelių) sistema. Lietuvos bankas taiko pagal savo metodiką sudarytus kontrolinius indeksus. Kontroliniai indeksai yra rinkoje realiai egzistuojančių finansinių priemonių rinkiniai ir pastarieji yra portfelių valdytojams realiai prieinama investavimo alternatyva. Atsiskaitymų rizikai

valdyti taikomos įvairios korespondentinių sąskaitų valdymo priemonės (mokėjimų eiliškumo nustatymas, debeto ir kredito apyvartų derinimas), leidžiančios sumažinti sandorių šalių nesumokėjimo lemiamus neigiamus padarinius Lietuvos banko atsiskaitymams. Operacinė rizika valdoma aiškiai reglamentuojant darbo procedūras.

Vadovaujantis Lietuvos banko įstatymo 23 straipsniu, Lietuvos banko pelnas skirstomas įstatiniam (iki 100 mln. Lt) ir atsargos (kol jis bus lygus 10 % Lietuvos banko įsipareigojimų litais) kapitalams sudaryti. Likusi pelno dalis sumokama į valstybės biudžetą. Vykdam šiuos reikalavimus, Lietuvos banko 2001 m. pelno dalis – 37,38 mln. litų skiriama įstatiniam kapitalui, 41,00 mln. litų – atsargos kapitalui, o likusi pelno dalis (62,03 mln. Lt) įmokama į valstybės biudžetą.

Kita informacija

1 pastaba. Palūkanų pajamos

Pastabos

Pajamos iš veiklos užsienyje

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Palūkanos už:		
investicijas į skolos vertybinius popierius	207,92	210,83
indėlius bankuose nerezidentuose	27,15	43,72
atvirkštinio atpirkimo sandorius	32,44	50,71
sąskaitų likučius bankuose nerezidentuose	2,60	1,02
aukso indėlius	1,42	2,47
sąskaitų likučius TVF	0,41	0,38
Iš viso	271,94	309,13

2001 m. Lietuvos bankas pajamų iš veiklos užsienyje uždirbo 12,03 procento mažiau negu 2000 m. Uždirbtų pajamų dydžiui įtakos turėjo sumažėjusi vidutinė investicijų palūkanų norma (2001 m. – 4,59 %, o 2000 m. – 5,72 %), nors vidutinė investicijų apimtis³ 2001 m. buvo didesnė (2001 m. – 1 480,05 mln. JAV dol., o 2000 m. – 1 351,75 mln. JAV dol.).

Didžiausią pajamų dalį (88,39 %) sudarė pajamos iš operacijų su vertybiniais popieriais, t. y. palūkanos už investicijas į skolos vertybinius popierius ir atvirkštinio atpirkimo sandorius. 2001 m. pajamų iš operacijų su vertybiniais popieriais uždirbta 8,10 procento mažiau negu 2000 m. dėl sumažėjusių šių investicijų palūkanų normų (2001 m. vidutinė investicijų į skolos vertybinius popierius palūkanų norma buvo 5,01 %, investicijų į atvirkštinio atpirkimo sandorius – 4,10 %, o 2000 m. atitinkamai – 6,09 % ir 5,70 %). 2001 m. vidutinė investicijų į skolos vertybinius popierius apimtis buvo 1 037,39 mln. JAV dolerių (2000 m. – 864,9 mln. JAV dol.), o į atvirkštinio atpirkimo sandorius – 197,58 mln. JAV dolerių (2000 m. – 218,40 mln. JAV dol.).

Palūkanų už aukso indėlius gauta 42,51 procento mažiau, nes 2001 m., palyginti su 2000 m., vidutinė aukso indėlių palūkanų norma ir vidutinė investicijų į aukso indėlius apimtis buvo mažesnės. 2001 m. vidutinė aukso indėlių palūkanų norma buvo 1,09 procento, o 2000 m. – 1,16 procento. Vidutinė investicijų į aukso indėlius apimtis sumažėjo dėl alternatyvių investavimo galimybių (2001 m. – 31,71 mln. JAV dol., o 2000 m. – 52,48 mln. JAV dol.).

³ Vidutinė apimtis apskaičiuota atsižvelgiant į kasdienę investicijų apimtį.

Pajamos iš veiklos šalyje

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Palūkanos už:		
sąskaitų likučius bankuose rezidentuose	–	0,01
suteiktas paskolas bankams	0,22	0,44
paskolas banko tarnautojams	0,19	0,20
Iš viso	0,41	0,65

2001 m., palyginti su 2000 m., palūkanų už tikslines paskolas gauta mažiau dėl mažėjančio bankų įsiskolinimo už šias paskolas (žr. 12 pastabą) ir dėl euro kurso kritimo.

2 pastaba. Išlaidos palūkanoms**Išlaidos veiklai užsienyje**

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Palūkanos už:		
TVF paskolas	12,35	18,05
įsipareigojimus pagal atpirkimo sandorius	8,07	10,94
Kitos palūkanų išlaidos	0,04	–
Iš viso	20,46	28,99

2001 m., palyginti su 2000 m., palūkanų už TVF paskolas sumokėta 31,58 procento mažiau, nes 2001 m. vidutinė mokamų palūkanų norma buvo apie 1,5 procentinio punkto mažesnė negu 2000 m. Be to, į palūkanų sumą įtraukta išlaidomis pripažinta metinio įsipareigojimo užmokesčio už galimybę pasinaudoti TVF lėšomis dalis (2001 m. – 0,54 mln. Lt, 2000 m. – 0,57 mln. Lt).

Palūkanų už įsipareigojimus pagal atpirkimo sandorius sumokėta 26,23 procento mažiau, nes 2001 m., palyginti su 2000 m., vidutinė palūkanų norma už šiuos sandorius buvo mažesnė.

Išlaidos veiklai šalyje

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Palūkanos		
Finansų ministerijai už terminuotuosius indėlius	31,56	27,04
Finansų ministerijai už sąskaitų likučius	13,15	14,76
Bankams už terminuotuosius indėlius	–	1,65
Kitos	–	0,29
Iš viso	44,71	43,74

2001 m., palyginti su 2000 m., Finansų ministerijai sumokėta 6,59 procento daugiau palūkanų už terminuotuosius indėlius dėl didesnės šių indėlių vidutinės apimties (2001 m. vidutinė Finansų ministerijos terminuotųjų indėlių apimtis buvo 169,70 mln. JAV dol., 2000 m. – 139,20 mln. JAV dol.). 2001 m. vidutinė palūkanų norma už Finansų ministerijos terminuotuosius indėlius buvo 4,84 procento (2000 m. – 5,44 %).

3 pastaba. Pelnas (nuostolis) iš vertybinių popierių ir užsienio valiutos realizavimo bei nerealizuotas vertybinių popierių ir užsienio valiutos perkainojimo nuostolis

2001 m. Lietuvos bankas gavo 36,47 mln. litų pelno iš vertybinių popierių realizavimo ir patyrė 1,20 mln. litų nuostolio iš užsienio valiutos realizavimo.

Nerealizuotas perkainojimo nuostolis

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Nerealizuotas skolos vertybinių popierių perkainojimo nuostolis	(7,66)	–
Nerealizuotas užsienio valiutos perkainojimo nuostolis	(26,93)	(29,26)
Iš viso	(34,59)	(29,26)

(Žr. 26 pastabą.)

4 pastaba. Kitos pajamos

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Pajamos iš:		
prekybos bazine valiuta	1,23	1,47
prekybos numizmatinėmis vertybėmis	0,33	1,07
turto nuomos	1,03	1,03
vertybinių popierių aukcionų rengimo	0,21	0,35
atsiskaitymo paslaugų	3,97	3,62
Pasaulio banko paskolos valdymo	0,62	0,91
specialiųjų atidėjimų už paskolas perimtą turtui koregavimo	4,97	–
Kitos pajamos	2,15	1,46
Iš viso	14,51	9,91

5 pastaba. Darbo užmokesčio išlaidos

Mln. Lt

	2001 m.	2000 m.
Darbo užmokesčio išlaidos	30,27	29,87
Iš jų:		
Valdybos nariams	0,54	0,55
struktūrinių padalinių vadovams	1,55	1,47

6 pastaba. Administracinės ir turto naudojimo išlaidos

Administracinės išlaidos (4,69 mln. Lt) sudaro išlaidos prenumeruojamai informacijai įsigyti (1,38 mln. Lt), ryšio ir pašto išlaidos (0,98 mln. Lt), personalo mokymo (0,80 mln. Lt), tarnybinių komandiruočių (0,69 mln. Lt), leidinių bibliotekai ir spaudos prenumeratos (0,22 mln. Lt) bei kitos išlaidos (0,62 mln. Lt), iš jų – išlaidos raštinės reikmenims, reprezentacijai ir profesiniams honorarams. Administracinių išlaidų sudėtyje yra įvairūs netekimai, kurie finansinei ataskaitai reikšmingos įtakos neturi ir atskirai neparodomi.

Turto naudojimo išlaidos – tai turto nusidėvėjimas (15,35 mln. Lt) ir išlaidos turtui prižiūrėti (6,91 mln. Lt). Didžiausią išlaidų turtui prižiūrėti dalį sudarė išlaidos kasos įrengimams, kompiuterių įrangai bei kitam materialiajam turtui remontuoti ir prižiūrėti (3,84 mln. Lt) bei išlaidos patalpoms šildyti, elektros energijos ir kitos patalpų priežiūros išlaidos (2,10 mln. Lt).

7 pastaba. Mokesčiai

2001 m. mokesčių sumokėta 43,20 procento mažiau negu 2000 m.

Įsigaliojus naujai Lietuvos banko įstatymo redakcijai, 2001 m. liepos 25 d. Lietuvos bankas išregistruotas iš PVM mokėtojų registro. Nuo 2001 m. liepos 26 d. Lietuvos banko sumokėtas PVM už įsigytas paslaugas ir turtą įtraukiamas į jų vertę. Lietuvos banko prievolė mokėti kitus mokesčius (nekilnojamojo turto, žemės nuomos, kelių fondo) ir valstybines rinkliavas baigėsi 2001 m. kovo 31 d.

8 pastaba. Specialiųjų atidėjimų pajamos (išlaidos)

2001 m. pajamomis pripažintas specialiųjų atidėjimų sumažėjimas dėl grąžintų paskolų, kurioms ankstesniais metais buvo padaryti specialieji atidėjimai, ir dėl pagerėjusios paskolų būklės.

9 pastaba. Auksas

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Aukso kiekis:		
Trojos uncijomis	186 146,03	186 308,97
kilogramais	5 789,79	5 794,86
Trojos uncijos kaina, JAV doleriais	276,50	252,80
Aukso vertė, mln. litų	205,88	188,40

Aukso kiekis pakito dėl aukso luitų svorio neatitikimo atsiskaitant pagal sandorius.

10 pastaba. Investicijos ir indėliai užsienio valiutomis

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Korespondentinės sąskaitos užsienio bankuose	255,15	59,58
Sąskaita TVF (žr. 16 pastabą)	73,59	5,28
Indėliai užsienio bankuose	244,82	588,57
Skolos vertybiniai popieriai	5 566,17	3 476,23
Atvirkštinio atpirkimo sandoriai	287,20	1 074,49
Iš viso	6 426,93	5 204,15

2001 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2000 m. gruodžio 31 d., investicijos į vertybinius popierius padidėjo 2 089,94 mln. litų.

Įsigytų skolos vertybinių popierių pasiskirstymas pagal emitentus ir emitento šalis

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Centrinių vyriausybių ir vyriausybinių agentūrų vertybiniai popieriai	4 649,81	2 327,96
Europos Sąjungos šalių	3 348,23	1 128,32
JAV	1 120,38	1 117,91
Kitų šalių	181,20	81,73
Tarptautinių finansų institucijų vertybiniai popieriai	916,36	1 148,27
Europos vystymo banko tarybos	435,41	213,64
Europos investicijų banko	259,42	247,41
Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko (Pasaulio banko)	28,35	487,48
Kitų institucijų	193,18	199,74
Visi	5 566,17	3 476,23

11 pastaba. Akcijos

Lietuvos bankas yra Tarptautinių atsiskaitymų banko (TAB) narys, turintis atstovavimo ir balsavimo teisę, atitinkančią 1 000 akcijų, kurių kiekvienos vertė – 2 500 aukso frankų. Lietuvos bankas yra apmokėjęs 25 procentus šių akcijų vertės. Už šias TAB akcijas Lietuvos bankas 2001 m. gavo 0,80 mln. litų dividendų (2000 m. – 0,84 mln. Lt).

Lietuvos bankas turi vieną SWIFT ir vieną Euroclear akciją, už kurias dividendai nemokami.

Lietuvos bankas turi 36 318 (60 % visų akcijų) AB Lietuvos centrinių vertybinių popierių depozitoriumo akcijų, už kurias gauna dividendus.

Nuo 1995 m. Lietuvos bankui perduotos VĮ „Lietuvos monetų kalykla“ steigėjo teisės. 1998 m. Lietuvos bankas šios įmonės įstatinį kapitalą padidino 1,83 mln. litų vertės turiniu įnašu.

12 pastaba. Paskolos

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Paskolos	21,74	29,25
Bankams	15,34	23,71
Banko tarnautojams	6,40	5,54
Specialieji atidėjimai	(0,95)	(2,85)
Grynoji paskolų vertė	20,79	26,40

2001 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2000 m. gruodžio 31 d., paskolų, skirtų Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo įmonių finansavimo programai vykdyti, likutis sumažėjo 8,37 mln. litų, nes per ataskaitinį laikotarpį bankai grąžino 7,85 mln. litų paskolų, krito euro kursas. 2001 m. suteikta 0,93 mln. litų naujų paskolų.

1996–2000 m. paskolos banko tarnautojams nebuvo teikiamos. Vadovaujantis Lietuvos banko įstatymo nuostatomis, nuo 2001 m. spalio mėn. vėl pradėtos teikti paskolos Lietuvos banko tarnautojams. 2001 m. tarnautojams suteiktų paskolų likutis 2001 m. gruodžio 31 d. sudarė 1,49 mln. litų, iš jų vartojamųjų paskolų likutis – 0,77 mln. litų, paskolų būstui pirkti arba remontuoti – 0,72 mln. litų.

Specialieji atidėjimai 2001 m. sumažėjo 1,90 mln. litų ir 2001 m. gruodžio 31 d. sudarė 4,37 procento nominaliosios įsiskolinimų už paskolas sumos. Specialiųjų atidėjimų sumažėjimui turėjo įtakos bankams suteiktų paskolų rizikos grupių pasikeitimas, bankų grąžintos paskolos, euro kurso kritimas.

13 pastaba. Ilgalaikis banko turtas

Mln. Lt

	Nematerialusis turtas (programinė įranga)	Materialusis turtas				Iš viso
		pastatai ir nebaigta statyba	pinigų skaičiavimo ir kompiuterių technika (įskaitant nebaigtą montuoti)	transporto priemonės	kitas materialusis turtas	
Įsigijimo vertė 2000 12 31	5,32	136,08	44,17	6,60	37,10	229,27
Padidėjimas 2001 m.	2,66	1,78	4,21	0,28	1,40	10,33
Sumažėjimas 2001 m.	(0,14)	(0,06)	(1,02)	(0,71)	(0,42)	(2,35)
Perskirstymas 2001 m.	–	–	(0,01)	–	0,01	–
Įsigijimo vertė 2001 12 31	7,84	137,80	47,35	6,17	38,09	237,25
Sukauptas nusidėvėjimas 2000 12 31	(4,71)	(7,15)	(26,04)	(5,72)	(20,08)	(63,70)
Nusidėvėjimas 2001 m.	(1,81)	(1,84)	(6,49)	(0,45)	(4,76)	(15,35)
Nurašytas nusidėvėjimas 2001 m.	0,14	0,05	1,02	0,71	0,42	2,34
Likutinė vertė 2001 12 31	1,46	128,86	15,84	0,71	13,67	160,54
Likutinė vertė 2000 12 31	0,61	128,93	18,13	0,88	17,02	165,57

Lietuvos banko valdomas ilgalaikis turtas naudojamas Lietuvos banko įstatymo nustatytiems tikslams įgyvendinti, funkcijoms atlikti ir tam reikalingai infrastruktūrai sukurti bei palaikyti. Iki 1994 m. įsigyto ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais indeksuoto ilgalaikio turto (pastatų) likutinė vertė 2001 m. gruodžio 31 d. sudarė 65,35 mln. litų.

2001 m. rekonstruota Lietuvos banko patalpų (1,77 mln. Lt), įsigyta kompiuterių technikos, kompiuterių tinklo ir programinės įrangos (6,40 mln. Lt), kasos įrengimų (1,01 mln. Lt), apsaugos sistemų (0,75 mln. Lt) bei kito ilgalaikio turto (0,41 mln. Lt).

Lietuvos bankas 2001 m. pripažino nereikalingu dalį pastatų, kuriuos numatoma parduoti (likutinė jų vertė – 1,82 mln. Lt).

14 pastaba. Kitas turtas

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Sukauptos palūkanų pajamos	45,38	55,53
Avansai už paslaugas	3,70	0,82
Už paskolas perimtas turtas	6,75	6,75
Atidėjimai už paskolas perimtam turtui	(1,78)	(6,75)
Kitas turtas	3,16	3,74
Iš viso	57,21	60,09

Didžiausią sukauptų palūkanų pajamų dalį (2001 m. gruodžio 31 d. – 43,98 mln. Lt, o 2000 m. gruodžio 31 d. – 49,23 mln. Lt) sudaro sukauptos palūkanų pajamos iš operacijų vertybiniais popieriais su atkarpa.

Didžiausią avansų už paslaugas dalį (3,21 mln. Lt) sudaro avansas VĮ „Lietuvos monetų kalykla“ už apyvartinių monetų kaldinimą.

Už paskolas perimtas turtas – tai penkių emisijų įvairios trukmės (3–7 metų) nacionaline valiuta nominuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės beprocenčiai skolos vertybiniai popieriai.

15 pastaba. Banknotai ir monetos apyvartoje

Banknotai ir monetos apyvartoje – tai Lietuvos banko išleisti į apyvartą litai ir centai. 2001 m. į apyvartą išleista 2 173,77 mln. litų grynųjų pinigų (2000 m. – 4 963,45 mln. Lt), o išimta iš apyvartos – 1 814,93 mln. litų (2000 m. – 5 030,20 mln. Lt).

Banknotai ir monetos apyvartoje

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Banknotai	3 172,12	2 822,08
Monetos	90,71	82,15
Proginės monetos	3,88	3,64
Iš viso	3 266,71	2 907,87

16 pastaba. Ryšiai su TVF

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
TURTAS		
Sąskaita TVF (žr. 10 pastabą)	73,59	5,28
Sukauptos palūkanų pajamos	0,18	0,06
Iš viso	73,77	5,34
ĮSIPAREIGOJIMAI		
TVF sąskaitų Nr. 1 ir Nr. 2 likučiai	2,09	2,09
Išplėstinio finansavimo paskolos dalis	253,19	310,59
Visi įsipareigojimai	255,28	312,68
Sukauptos palūkanų išlaidos	1,18	2,91
Iš viso	256,46	315,59

Lietuvos Respublika nuo 1992 m. yra TVF narė.

Lietuvos Respublikos dalyvavimo TVF kvota, kurios 25 procentai apmokėta SST, o kita dalis – nacionaline valiuta nominuotais neapvyvartinais bei beprocenčiais Vyriausybės vertybiniais popieriais, 2001 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2000 m. gruodžio 31 d., nepasikeitė ir sudarė 144,20 mln. SST. Lietuvos Respublikos Vyriausybės TVF naudai išleistų vertybinių popierių vertė 2001 m. gruodžio 31 d. sudarė 264,09 mln. SST.

Lietuvos banko valdoma TVF Išplėstinio finansavimo paskolos dalis 2001 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2000 m. gruodžio 31 d., sumažėjo 57,40 mln. litų Lietuvos bankui grąžinus 46,04 mln. litų (9,06 mln. SST) paskolos ir pasikeitus valiutų kursams. Kitą šios paskolos dalį, kurios vertė 2001 m. gruodžio 31 d. buvo 50,45 mln. SST, ir TVF Lietuvos Respublikai suteiktą

sisteminės pertvarkos paskolą, kurios likutis 2001 m. gruodžio 31 d. sudarė 19,41 mln. SST, valdo Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsiskolinimas TVF už paskolas 2001 m. gruodžio 31 d., palyginti su 2000 m. gruodžio 31 d., sumažėjo 17,68 mln. SST Lietuvos Respublikos Vyriausybei gražinus dalį paskolų.

17 pastaba. Įsipareigojimai finansų institucijoms

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Įsipareigojimai bankams	583,51	620,63
Bankų privalomosios atsargos užsienio valiutomis	416,74	416,02
Įsipareigojimai finansų maklerio įmonėms	1,25	0,51
Įsipareigojimai Indėlių draudimo fondui	0,05	0,01
Iš viso	1 001,55	1 037,17

Bankai privalomąsias atsargas nacionaline valiuta laiko bankų korespondentinėse sąskaitose, o užsienio valiutomis – atskirose jų sąskaitose Lietuvos banke. Už šias atsargas palūkanos nemokamos. 2001 m. privalomųjų atsargų litais ir užsienio valiutomis norma buvo 8 procentai.

18 pastaba. Įsipareigojimai valstybės valdymo institucijoms

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Įsipareigojimai Finansų ministerijai:	1 477,31	749,37
sąskaitų likučiai	1 477,31	209,37
indėliai	–	540,00
Įsipareigojimai kitoms valstybės valdymo institucijoms	24,08	40,62
Iš viso	1 501,39	789,99

Iki 2001 m. birželio 30 d. Lietuvos bankas tvarkė kai kurias Finansų ministerijos valdomas fondų ir tikslinių lėšų sąskaitas, o nuo 2001 m. birželio 30 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymu, Lietuvos banke buvo atidarytos valstybės išdo sąskaitos, į kurias buvo perkeltos valstybės lėšos iš atitinkamų sąskaitų komerciniuose bankuose.

19 pastaba. Kiti vidaus įsipareigojimai

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Sąskaitų likučiai	2,06	3,00
Sukauptos išlaidos ir būsimųjų laikotarpių pajamos	4,44	5,71
Kitos mokėtinos sumos	1,17	9,65
Iš viso	7,67	18,36

20 pastaba. Gautos subsidijos

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
Subsidijos smulkaus ir vidutinio verslo įmonėms finansuoti	28,23	29,16
Ilgalaikis materialusis turtas	0,23	0,26
Iš viso	28,46	29,42

Lietuvos bankas pagal 1993 m. trišalę Europos Komisijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko sutartį valdo Lietuvos Respublikai skirtą negražintiną subsidiją, kuri naudojama Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo įmonių finansavimo programai vykdyti. Pagal šią sutartį, subsidijos paskirtis gali būti peržiūreta 2003 m. Nuo 1995 m. gaunamų palūkanų dalis, numatyta sutartyje, skiriama paskoloms refinansuoti. 2001 m. pabaigoje gautos subsidijos likutis litais sumažėjo kritus euro kursui.

21 pastaba. Kapitalas, rezervai ir perkainojimo sąskaitos

Mln. Lt

	2000 12 31	Pasikeitimas	Rezervų perkėlimas	2001 12 31
Kapitalas	222,67	27,65	173,82	424,14
Įstatinis	50,00	12,62	–	62,62
Atsargos	172,67	15,03	173,82	361,52
Bendros paskirties rezervas	173,82	–	(173,82)	x
Perkainojimo rezervai	39,14	12,47	(51,61)	x
Vertybinių popierių	32,27	(11,94)	(20,33)	x
Užsienio valiutos	–	6,74	(6,74)	x
Kiti	6,87	17,67	(24,54)	x
Perkainojimo sąskaitos	x	–	40,86	40,86
Aukso	x	–	17,65	17,65
Vertybinių popierių	x	–	16,47	16,47
Užsienio valiutų	x	–	6,74	6,74
Rezervai	x	–	10,75	10,75
Bendrasis	x	–	0,84	0,84
Materialiojo ilgalaikio turto	x	–	9,91	9,91
Pelnas (nuostolis)	126,20	x	x	140,41
Iš viso	561,83	x	x	616,16

Perkainojimo sąskaitose parodytas nerealizuotas perkainojimo prieaugis, susijęs su aukso, vertybinių popierių bei užsienio valiutos priemonių perkainojimu 2001 m. gruodžio 31 d. rinkos kaina ir (arba) oficialiu kursu. Nerealizuotas perkainojimo nuostolis, susidaręs konkrečiai užsienio valiutai bei vertybinių popierių emisijai (pagal ISIN) finansinių metų pabaigoje pripažintas išlaidomis (žr. 3 pastabą).

Didžioji dalis užsienio valiutų perkainojimo prieaugio (6,73 mln. Lt) tenka SST.

2001 m., palyginti su 2000 m., pasikeitė Lietuvos banko rezervų struktūra. Bendros paskirties rezervas (173,82 mln. Lt), vykdant naujos redakcijos Lietuvos banko įstatymo 56 straipsnio reikalavimus, 2001 m. perkeltas į atsargos kapitalą. Be to, Lietuvos banko valdybos sprendimu aukso, vertybinių popierių, užsienio valiutos bei ilgalaikio turto perkainojimo rezervai buvo uždaryti ir sudaryti nauji: bendrasis rezervas bei materialiojo ilgalaikio turto rezervas.

Materialiojo ilgalaikio turto rezervas sudarytas perkeliant į jį ilgalaikio turto perkainojimo rezervo dalį, tenkančią 2001 m. gruodžio 31 d. nenusidėvėjusiam indeksuotam materialiajam ilgalaikiam turtui. Šis rezervas panaudojamas bendrajam rezervui papildyti, į jį kiekvienų metų paskutinę darbo dieną pervedant materialiojo ilgalaikio turto rezervo dalį, tenkančią kalendoriniais metais nurašytam ir (arba) iki likvidacinės vertės nusidėvėjusiam ilgalaikiam turtui.

Bendrasis rezervas sudarytas pervedant į jį ilgalaikio turto perkainojimo rezervo dalį, tenkančią iki 2001 m. gruodžio 31 d. nurašytam ir (arba) iki likvidacinės vertės nusidėvėjusiam ilgalaikiam turtui, vertybinių popierių perkainojimo rezervo dalį, tenkančią iki 2000 m. gruodžio 31 d. parduotiems vertybiniais popieriams, bei aukso perkainojimo rezervo likutį. Bendrasis rezervas gali būti panaudotas Lietuvos banko veiklos nuostoliams padengti.

22 pastaba. Lietuvos banko turtas ir įsipareigojimai pagal valiutas

Mln. Lt

	LTL	USD	EUR	XDR	GBP	JPY	XAU	Kitos	Iš viso
2001 12 31									
TURTAS									
Auksas	–	–	–	–	–	–	205,88	–	205,88
Investicijos ir indėliai užsienio valiutomis	–	5 668,28	627,56	73,59	20,36	37,07	–	0,07	6 426,93
Sąskaitos užsienio bankuose ir tarptautinėse organizacijose	–	195,05	45,57	73,59	0,03	14,43	–	0,07	328,74
Indėliai užsienio bankuose	–	148,34	53,51	–	20,33	22,64	–	–	244,82
Investicijos pagal atvirkštinio atpirkimo sandorius	–	287,20	–	–	–	–	–	–	287,20
Vertybiniai popieriai	–	5 037,69	528,48	–	–	–	–	–	5 566,17
Akcijos	13,24	–	–	–	–	–	–	–	13,24
Sąskaitos bankuose rezidentuose	–	0,05	–	–	–	–	–	–	0,05
Paskolos	5,45	–	15,34	–	–	–	–	–	20,79
Ilgalaikis banko turtas	160,54	–	–	–	–	–	–	–	160,54
Kitas turtas	11,87	26,53	18,50	0,18	0,13	–	–	–	57,21
Visas turtas	191,10	5 694,86	661,40	73,77	20,49	37,07	205,88	0,07	6 884,64
ĮSIPAREIGOJIMAI									
Banknotai ir monetos apyvartoje	3 266,71	–	–	–	–	–	–	–	3 266,71
TVF sąskaitos ir paskolos	2,09	–	–	253,19	–	–	–	–	255,28
Nerezidentų sąskaitos	1,13	–	–	–	–	–	–	–	1,13
Įsipareigojimai pagal atpirkimo sandorius	–	206,29	–	–	–	–	–	–	206,29
Įsipareigojimai finansų institucijoms	584,81	376,15	40,59	–	–	–	–	–	1 001,55
Įsipareigojimai valstybės valdymo institucijoms	165,52	1 181,70	139,74	0,10	–	14,33	–	–	1 501,39
Kiti vidaus įsipareigojimai	4,91	1,55	0,03	1,18	–	–	–	–	7,67
Gautos subsidijos	0,23	–	28,23	–	–	–	–	–	28,46
Perkainojimo sąskaitos	24,39	13,08	3,39	–	–	–	–	–	40,86
Kapitalas ir rezervai	575,30	–	–	–	–	–	–	–	575,30
Visi įsipareigojimai, kapitalas ir rezervai	4 625,09	1 778,77	211,98	254,47	–	14,33	–	–	6 884,64
GRYNOJI BALANSO POZICIJA	(4 433,99)	3 916,09	449,42	(180,70)	20,49	22,74	205,88	0,07	0,00
2000 12 31									
Visas turtas	186,84	4 338,85	842,91	5,34	37,55	58,00	188,40	0,16	5 658,05
Visi įsipareigojimai, kapitalas ir rezervai	4 177,28	784,06	377,90	314,94	–	3,80	–	0,07	5 658,05
GRYNOJI BALANSO POZICIJA	(3 990,44)	3 554,79	465,01	(309,60)	37,55	54,20	188,40	0,09	0,00

SST įsipareigojimų grynoji pozicija susidarė dėl tos priežasties, kad dalis Lietuvos banko turto specialiosiomis skolinimosi teisėmis investuota į terminuotuosius indėlius atskiromis užsienio valiutomis – SST komponentėmis.

23 pastaba. Lietuvos banko turtas ir įsipareigojimai pagal terminus

Mln. Lt

	Iki pareikalavimo	Iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metai	Ilgiau kaip 5 metai	Be termino	Iš viso
2001 12 31								
TURTAS								
Auksas	–	–	35,67	170,21	–	–	–	205,88
Investicijos ir indėliai užsienio valiutomis	328,74	3 778,55	466,36	555,21	1 007,48	290,59	–	6 426,93
Akcijos	–	–	–	–	–	–	13,24	13,24
Sąskaitos bankuose rezidentuose	0,05	–	–	–	–	–	–	0,05
Paskolos	–	–	–	0,08	15,22	5,49	–	20,79
Ilgalaikis banko turtas	–	–	–	–	–	–	160,54	160,54
Kitas turtas	–	20,53	14,86	14,72	4,15	0,81	2,14	57,21
Visas turtas	328,79	3 799,08	516,89	740,22	1 026,85	296,89	175,92	6 884,64
ĮSIPAREIGOJIMAI								
Banknotai ir monetos apyvartoje	–	–	–	–	–	–	3 266,71	3 266,71
TVF sąskaitos ir paskolos	2,09	4,33	6,49	45,45	186,10	10,82	–	255,28
Nerezidentų sąskaitos	1,13	–	–	–	–	–	–	1,13
Įsipareigojimai pagal atpirkimo sandorius	–	–	34,55	171,74	–	–	–	206,29
Įsipareigojimai finansų institucijoms	584,80	–	–	–	–	–	416,75	1 001,55
Įsipareigojimai valstybės valdymo institucijoms	1 501,39	–	–	–	–	–	–	1 501,39
Kiti vidaus įsipareigojimai	2,07	1,68	1,59	2,23	–	–	0,10	7,67
Gautos subsidijos	–	–	–	–	28,23	–	0,23	28,46
Perkainojimo sąskaitos	–	–	–	–	13,26	3,20	24,40	40,86
Kapitalas ir rezervai	–	–	–	–	–	–	575,30	575,30
Visi įsipareigojimai, kapitalas ir rezervai	2 091,48	6,01	42,63	219,42	227,59	14,02	4 283,49	6 884,64
LIKVIDUMO PERTEKLIUS (STYGIUS)								
	(1 762,69)	3 793,07	474,26	520,80	799,26	282,87	(4 107,57)	0,00
2000 12 31								
Visas turtas	65,06	2 022,30	936,31	1 172,29	961,63	317,09	183,37	5 658,05
Visi įsipareigojimai, kapitalas ir rezervai	876,96	174,38	7,74	420,34	249,72	42,77	3 886,14	5 658,05
LIKVIDUMO PERTEKLIUS (STYGIUS)								
	(811,90)	1 847,92	928,57	751,95	711,91	274,32	(3 702,77)	0,00

Terminai lentelėje pateikti pagal laikotarpį, likusį iki sumokėjimo datos.

24 pastaba. Vidutinės finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų palūkanų normos

Vidutinė 2001 m. Lietuvos banko finansinio turto palūkanų norma, apskaičiuota atsižvelgiant į faktiškai sukauptas palūkanas ir vidutinę palūkanų pajamų uždirbančio turto apimtį, buvo 4,59 procento, o vidutinė finansinių įsipareigojimų palūkanų norma – 3,92 procento.

Turto ir įsipareigojimų, kurie būtų susiję su kintama palūkanų norma, apimtis nėra reikšminga.

25 pastaba. Įvykiai po balanso sudarymo dienos

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lito patikimumo įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionalinė valiuta iki 2002 m. vasario 1 d. buvo susieta su bazine valiuta – JAV doleriu (santykiu 4 litai už 1 JAV dolerį), nuo 2002 m. vasario 1 d. bazine valiuta nustatytas euras, oficialus lito kursas – 3,4528 lito už 1 eurą.

Tai nulėmė Lietuvos banko turto struktūros bazine valiuta pasikeitimą – Lietuvos banko turto JAV doleriais dalis 2002 m. vasario 28 d., palyginti su 2001 m. gruodžio 31 d., sumažėjo nuo 83 iki 22 procentų, o turto eurais dalis atitinkamai padidėjo nuo 10 iki 69 procentų. Su šiomis operacijomis susijęs realizuotas rezultatas nėra reikšmingas.

26 pastaba. 2001 m. apskaitos politikos pasikeitimo įtaka kai kuriems pelno (nuostolio) ataskaitos ir balanso straipsniams

Lietuvos banko kai kurie pelno (nuostolio) ataskaitos ir balanso straipsniai, jeigu 2001 m. apskaitos politikos nuostatos aukso, vertybinių popierių bei užsienio valiutos apskaitai būtų taikytos 2000 m., atrodytų taip:

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
PELNAS (NUOSTOLIS)		
Pelnas (nuostolis) iš vertybinių popierių realizavimo	39,87	3,86
Pelnas (nuostolis) iš užsienio valiutos realizavimo	(1,20)	1,78
Nerealizuotas vertybinių popierių perkainojimo nuostolis	(7,57)	(3,59)
Nerealizuotas užsienio valiutos perkainojimo nuostolis	(26,52)	(46,96)

Mln. Lt

	2001 m. gruodžio 31 d.	2000 m. gruodžio 31 d.
TURTAS		
Auksas	205,88	203,41
PERKAINOJIMO SĄSKAITOS		
Aukso perkainojimo sąskaita	17,65	15,02
Vertybinių popierių perkainojimo sąskaita	16,57	32,00
Užsienio valiutos perkainojimo sąskaita	22,25	15,92